תלמוד בבלי · אחרונים · בית מאיר · סדר קדשים

בית מאיר על תמורה

רבי מאיר פוזנר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בית מאיר על תמורה

רבי מאיר פוזנר

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בית-מאיר-על-תמורה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב: 4
דף ד 4
דף ה 4
דף י: 4
דף יד 5
דף טו: 6
דף טז: 6
דף יז 7
דף יז: 7
דף יט: 8
דף כ: 8
דף כא: 8
דף כג 9
דף כד: 9
דף ל 9
דף לד 10

דף ב:

כותי מהו שממיר. עיין קושי' בשם הב"ז בספר צ"ק ותירוצו ומה שמפקפק על התוס'. וכבר כתבתי בצדו. דלענ"ד הקושי' מעיקרא ליתא דדוקא גבי יורש דהריעותא דאינו סומך היינו דלא חשוב שלו ולא קרינן קרבנו שפיר שייך לדמויי ולמילף תחילת הקדש מסוף הקדש. דמההוא טעמא גופי' דאף לענין תמורה לא חשיב שלו והוי כמימר בקרבן דחבריה דאינו כלום. ולהכי אינו מימר. משא"כ הריעותא דכותי דאינו סומך אף בקרבן דידי' ע"כ אך מג"ה דלא אלים קדושתי' דליסמך. מה ענין לדמות מההוא טעמא דאינו ממיר. אחרי דחזינן דיש לו כח להקדיש בתחלה מכ"ש די"ל דיש לו כח להתפיס בתמורה דבר שהוא שלו לולא הטעמים המבוארים בהסוגי' מג"ה או משום דלא בא לכלל מלקות. או כדאיתא דף ג' דאיתקש למעשר בהמה. אך זה צריך לי קצת עיון, למה הוכרח בדף ג' לבאר ההוא טעמא הא הטעם מבואר מבלעדי היקש זה מדלא אתא לכלל מלקות ואולי אם יעיין בספר בה"ז עצמו אפשר שכיון בתירוצו לדברי. וכעת אין הזמן עמדי:

דף ד.

תוס' ד"ה מלאתך. כתבו על פרש"י ז"ל ולא נהירא שהרי זה אינו אלא מדרבנן ואיני יודע מדוע הרחיקו פי' רש"י ז"ל בזרוע. הא שנינו במס' כתובות דף י' ע"ב אלמנה דכתיבא באורייתא דעתידין רבנן דמתקני לה מנה. יע"ש. וה"ה די"ל הכא הכי:

דף ה.

אונס שגירש כו' אם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר והא דלא אמרינן אתא עשה ודחי ל"ת. מבואר בתוס' מכות דף ט"ו משום דאלו אמרה לא בעינא לי' מי איתא לעשה כלל. ועיין בחידושי למס' מכות דף ט"ו בתוס' ד"ה אם כהן הוא:

דף י:

תוס' ד"ה כי תניא. כתבו ואי אמרת דימכר לצרכי עולה לשונם לענ"ד אינו מתוקן וכך הוי להו למימר ואי אמרת דימכר ויביא בדמי' עולה. דהיינו קדושת דמים כמבואר בפרש"י וא"כ פשיטא דאינו מובן והשני ימכר לצורך עולה. דלאיזה צורך ימכור לצרכי עולה כיון דלא נחית כלל עלי' קדושת הגוף. אלא דהכי מבעי' למיהוי דחד מינייהו המובחר ימכר ובדמי' יביאו עולה ובזה מקוים נדרו. ומשני וצריך לומר כיון דנחת וכו'. ובודאי כדבריהם איתא דף י"ט ע"ב הקדיש זכר לדמיו קדיש קדושת הגוף. אבל תימא לי דלפי

זה יהא מוכרח דמה דסובר בן פדא אין קדושה חלה על עוברין היינו דוקא בהקדישו קדושת הגוף. אבל אם מקדישו לדמיו יהא עדיף שיהי' קדוש לקדושת הגוף ממילא. ומלבד שהסברא כמעט אינה מתקבל. אף גם קשה לפ"ז מה דוחקייהו עמוד א' מדר"מ דאמר אי אתה מוצא אלא במקדיש ולד דמודה בר פדא בתם במעי תמימה. דילמא ר"מ איירי בשהקדיש עובר לדמיו דממילא היה קדוש קדושת הגוף:

דף יד.

תוס' ד"ה וכל הקרב. כבר ביאר ס' צ"ק דאפשר לקיים פי' זה דקאי על שמן המאור ע"ש. ואני מתפלא יותר דלפי הגירסא שלפנינו בג' מקומות שבש"ס מנחות יומא תמורה שהובאה ברייתא זו בג' בבות. הקרוב ביום. והקרב בלילה. והקרב בין ביום בין בלילה. הא על כרחך פי' זה מוכרח. דאלו מנחת נסכים הא נכלל במה דתני הקרב בין ביום ובין בלילה. וש"מ דהקרב בלילה קאי על שמן. דהא אי אפשר לומר דמ"נ אין קרבין אלא בלילה. אבל לפי' התוס' מוכרח דלא גרסו בבא הג' כלל ומפרשים והקרב בלילה היינו מ"נ שקריבה אף בלילה גדישה ובלילה היינו אף בלילה. וכן נראה מפי' רש"י ביומא ומנחות שלא ציין כלל לפרש הבבא ג' במה איירי אבל לפי הגירסא שלפנינו מוכרח פי' שדחו וכנ"ל. ומה שכתבו ובהכי ניחא אף לגירסא זו ניחא די"ל שסמך עצמו על בבא הג' דע"כ לא איירי אלא במ"נ. ושמעינן מינה שקריבה בלילה והכל כדבריו. אבל לענ"ד בלא זה יש ליישב דניחא הכא דהאיך אפשר לשנויי כש"ד נ"י במנחות דהא הכא בההוא תירוצא דלא קרבו בלילה והקרא לא אתי כי אם להורות שקדשו בלילה ואי נימא דלא קדשו ליקרב כי אם ליפסל. הא ודאי דלא שרי למיעבד הכי לכתחילה. דהא ע"י קדושה זו מביאה לבית הפסול (ודאי לאיסורא לא כתיב קרא) משא"כ במנחות שפיר משני הגמ'. ודוק. ולפי זה יש לקיים ולהוכיח דגירסתם עיקר. דאלו לגירסתנו יש להקשות מדוע לא מקשה הגמ' בפשיטות מבבא הג' דלא קאי ודאי כי אם על מ"נ. והרי חזינן דקריבו בלילה. כדמקשו התוס' לגירסתם. ותירוצם דחוק ורחוק מן הדעת במחילת כבודם דהאיך תירצו דרוצה להקשות לפי ס"ד. הא לשיטת קושי' זו ליתא. משא"כ לגירס' תוס' דלא קשה כלל. דאלו ממה דנאמר והקרב בלילה ליכא לאקשויי דאיכא לאוקים בשמן למאור. משא"כ השתא מקשה שפיר בלא סמך בבא זו כלל. כי אם מבבא דרישא דכל הקרב ביום אינו קדוש אלא ביום. ואי משום קדוש ליפסל. כבר תירצתי לעיל לענ"ד כהוגן. ודוק. וזאת לדעת שבאברים ופדרים ליכא לאוקים מידי דבדידהו ליכא למימר קדשי בלילה דהא מקודשים ועומדים משעת זביחה וזריקות הדם. וק"ל.

אף מה שכתבתי דאי לאיסורא לא כתב קרא אינם כמבואר בגמ' וממזר יוכיח. מ"מ דברי נכונים ור"ל כיון דהדרשה אתי' מקרא ומנחתם ונסכיהם אשה ריח ניחוח לה'. האיך אפשר לידרוש ומנחתם ונסכיהם ליקדש בלילה וליפסל הא עלה נאמר אשה וכו'. וק"ל. שוב מצאתי בדפוסים הישנים הגירס' פה. אך בשני בבות כאשר הוכחתי מדברי רש"י וכן נכון. [וכן מבואר נוסח זה בכל הדפוסים פה עמוד ב' ע"ש וק"ל והוא ט"ס בכל דפוסי חדשים בעמוד א'] דבלא זה לשיטת הרמב"ם פ"ג מהל' תמידין שסובר שבכל יום בבקר הי' נותן שמן ומדליק. א"א לקיים הגירסא של ג' בבות. דהא אף שמן המאור עבודתו וקידושו בין ביום בין בלילה ונמצא אינו יוצא מדברי הנ"ל. כי אם לתרץ קושית תוס' דליפרך הגמ' ממה דמפרש. דלענ"ד מתורץ בטוב. ודע תו דזה הכלל כל הקרב ביום אין קדוש אלא ביום ע"כ דלא איירי בקדושה פשוטה כמו קדושת כל הקרבנות דמשעה שהוקדשו בפה מועלים בם. דהא אדרבא מצינן דף י"ב דזבחים ליל שמיני נכנסים לדיר להתעשר דלילה לקדושה ויום להרצאה. אלא ע"כ בקדושת כלי שרת איירי כדפי' רש"י במנחות. ומה שפי' נמי רש"י שם כל הקרב ביום כגון סתם קרבנות. צ"ע דלפום רהיטא קדושת כלי שרת אין לו שייכות כי אם למנחות. ודוק כי צ"ע. [וי"ל דקאי על הקדושה דשחיטה דסכין מקדשו] ועיין ברמב"ם פ"ו מהל' בכורות ה' י"ד תמה הכ"מ על השמטות הרמב"ם דין זה דליל שמיני נכנס להתעשר. ואולי דוחהו מהלכה ע"פ הנ"ל דמפרש דזה הכלל כל הקרב ביום אין קדוש אלא ביום בכל הקרבנות כדפי' רש"י וסובר דברייתא זו פליג עם ר' אפטרוקי בזבחים וכן מסתבר:

דף טו:

אלא היינו טעמא שאין הצבור מתים משעירי הרגלים. עיין רש"י ד"ה ואמר רחמנא. ואע"ג דאיכא למימר דילמא מתו מרייהו דהנך זוזי קצת מאותן שהביאו השקלים מתו קודם הרגלים. ויש להקשות ומה כולי האי הא אף אם קצתן מתו בטילי שקליהם בשל רוב הצבור החיים. ואף דמדרבנן דבר שבמנין ודאי לא בטל. מ"מ י"ל דבזה דלא אפשר אוקמוהו אד"ת. אך התוס' סוף מעילה ר"ל דמטבע חשוב ולא בטל ד"ת. ועיין במ"ל פ"ז מהל' מעילה:

דף טז:

ר' נתן אומר אחת נתנה להם והעמידום על חמש. שמעתי קושיא בשם המופלג מוה' אברהם טיקטין מק"ק קאפין האגין. דא"כ למה הכניסו בהספק אף ולד חטאת דתמות

הא בזה ליכא לספוקי דיהי' ולד חטאת זה החדא שנתן למיתה דהא גמירי נמי הילכתא דכל שבחטאת מתה באשם רועה כדאיתא דף י"ב ע"א. ואלו ולד הוא חדא דגמירי בחטאת דמתה איך אפשר דעלה גמירי דבאשם רועה הא ולד באשם אינו במציאות דאשם זכר הוא דהוי. והיא קושיא עצומה. ונלענ"ד לדחוק קצת וליישבה. דהנה איתא דף י"ח ע"ב בתוס' ד"ה בדמיהן אין הוא עצמו לא. וא"ת מה קשיא לי' דילמא שאני הכא דלא קרב דכל שבחטאת מתה באשם רועה ולד חטאת מתה ומ"ה באשם ירעה. וי"ל דלא נגמרה באשם רועה אלא בהני דשייכי כהלכתא באשם וכו' אבל ולד אשם דלאו כהלכתא הוא וכו' לא נגמרה ההלכה. וא"כ אמינא דזה דוקא להת"ק דגמירי ד' חטאות מתות י"ל כמו דאידך ג' כהלכתא כן מסתמא כולם. משא"כ לר"נ דאך חדא הוא דגמר שפיר איכא לספוקי דילמא הוא ולד חטאת ומ"מ שפיר הגמירי דכל שבחטאת מתה באשם רועה היינו על ולד תמורת אשם עיין ודוק. עיין תוס' ד"ה אי דעולה דף י"ז ע"ב בסופו וא"ת לימא כדלעיל ותירוצם דחוק. ולי הי' נראה משום דע"כ ר"ע לא ניחא לי' לרבויי לעשה דא"כ למה אינו צריך מדכתיב הוא באשם מ"מ צריך רק לעשה דחטאת. א"ו דלהכי אין צריך משום הגמירי דלמיתה א"כ פריך אשם נמי גמירי דלרעי'. אך שם ע"ב מוכרח דברי תוס'.

דף יז.

אלא אימא עושה קדושה למיתה. קסבר מותר להקדיש בעלי מומין למזבח לענ"ד זה בלי ספק ט"ס. וצ"ל קסבר מותר להקדיש טריפה למזבח. דאלו בעלי מומין הא מקרא מלא דיבר הכתוב כל אשר בו מום לא תקריבו. ועיין דף ה' ע"ב ופרש"י שם. אך עכ"ז א"י מאין פשיטא לו מדברי שמואל שאמר המקדיש את הטריפה עושה קדושה למיתה. דסבור מותר להקדיש טריפה. דילמא לא איירי אלא בדיעבד ומשמיענו דטריפה ובעל מום שוים בזה וצ"ע:

דף יז:

תוס' ד"ה נקבה לרבות את התמורה. ואע"ג דכתיב והי' וכו'. איצטריך קרא לרבויי דקרב. לפום רהיטא קשיא לי לבר פדא דאמר לרעי' ואליבא דד"ה. א"כ קשיא אם נקבה לרבות תמורת בעלי מומין לרעי' למה לי הא כבר כתיב לא יבקר בין טוב לרע. ועיין דף ט' ע"א: **והלא** דין הוא ומה תמורה. ק"ק לי דילמא ה"א ולדות קדשים לישתרי משום דהוי זה וזה גורם זכר דחולין ואמו דהקדש. משא"כ בתמורה.

דף יט:

אלא היינו טעמא דר"ש במחוסר זמן דיליף לי' מבכור לפום רהיטא תמוה. דא"כ אשם בן שתי שנים והביאו בן שנה נמי נימא דקדוש מההוא טעמא דהא אינו אלא מחוסר זמן. דהא לבתר שנה מחזא חזא. וצ"ל דלא אפשר למילף מבכור כי אם דכוותי' חיסרון זמן של עצמות הקרבן. משא"כ בן שנה דהחיסרון זמן לאו מיניה דידיה אלא מפני הבעלים שמחויבים בבן שתי שנים הוי שפיר מידי דלא חזי לגופי' לא נחתה לי' קדושת הגוף:

שם תוס' ד"ה אף מחוסר זמן. וי"ל דה"מ לכתחילה וכו' דבריהם תמוה דא"כ דבדיעבד אף מחוסר זמן קדוש. איך יליף שם בזבחים דף י"ג מדלילה לקדושה ש"מ דלילה אין מחוסר זמן. וה"ה פסח לב"ב אפי' קידשה מאורתא לא חשוב דחוי מעיקרא. ות"ל דלענין קדוש אפי' מחוסר זמן גמור מצי מקדיש ולא חשיב דחוי מעיקרא. דהא מדמי בכור יליף ובכור קדוש () ואינו דחוי. וע"כ מ"מ במחוסר זמן נהי דקדוש בדיעבד מ"מ דחוי מעיקרא הוא לר' יוחנן דאמר ב"ח נדחין ולא חזי להקרבה. [ולא לגמרי יליף מבכור] אלא דקדוש קדושת הגוף וצריך רעי' ולהכי אסור לכתחילה. משא"כ בליל שמיני מדלא חשיב דחוי כלל. משום דלילה לא חשיב מחוסר זמן מותר לכתחילה וצ"ע. אך לא ידענא מה הכריח אותם לזה. הא הרמב"ם פ"ו מהל' בכורות בלא זה אינו פוסק כר"ש. אלא כמבואר שם בכ"מ. וא"כ מה כולי האי אם הסוגיא דזבחים לא אזלה לר"ש:

דף כ:

אלא אי איתמר הכי איתמר מחלוקת קודם כפרה. עיין פרש"י במה פליגי ואין להקשות ת"ל דטעמו דר"א דאמר ימותו גבי אשם. משום דס"ל שדין אשם וחטאת שוה לענין הה' הלכות דלמיתה אזלה וא"כ מה חילוק יש בין לפני כפרה או לאחר כפרה. כי כבר כתבו תוס' דף י"ח ע"ב בד"ה בדמיהן אין דלא נגמרה באשם רועה אלא בהני דשייכי וכו'. אבל ולד אשם דלאו כהלכתו הוא דאשם זכר הוא ולא שייך ביה ולד בהא לא נגמרה ההלכה וק"ל:

שם בגמרא **וצריכא**. בזה ניחא לי מה דלא חשיב במתני' עברה שנתו. דזה חדא פלוגתא עם אשם שמתו או שכפרו ודוק:

דף כא:

בכל ההוא שקלא וטרי' מרישא לסיפא קשיא לי למה לא נימא לכ"ע כל הדינין מטעם אין היקש למחצה. וזה לפום רהיטא בלי שום עיון:

דף כג.

עיין בתוס' ד"ה דרבי סבר. לתירוצם לא אזלה קושי' הגמרא ממנחה שפיר דשם מה"ת לא נעביד תקנה לקדשים:

דף כד:

ילדה שני זכרים. כתב רש"י על שניהן חלה קדושת עולה וכו' ומיהו איהו לא נדר וכו'. אם כוונת רש"י ז"ל דבמה דאמר אם זכר עולה חלה הקדושה בודאי על שניהם. א"י מה מקשה הסוגיא אי בהמה דהקדש וכו'. אידך ליהוי בקדושתיה דאמי' הא כבר חל עליו קדושת עולה. ורש"י ז"ל שם פירש האי קמא דנפיק ליהוי עולה ואידך לכי מתיליד ליהוי בקדושתיה דאמי'. וא"י ממ"נ. אם זה אפשר א"כ מה משני בבהמות חולין נימא נמי האי קמא דנפיק ליהוי עולה ואידך ליהוי חולין. א"ו דזה לא אפשר דהא לא תלה כלל הקדישו במי שיצא ראשון או אחרון. א"כ הדר א"י מה הקושיא דאידך ליהוי בקדושתי' דאמי'. לפיכך הנלענ"ד על כורחי דמה דמפרש רש"י במתני' הוא העיקר. ולהמסקנא דאיירי בבהמות חולין. ומה שכתב על שניהן חלה קדושת עולה לא בודאי אלא מפני הספק דלא ידעינן על איזה מהן חלה שם עולה לפיכך ימכר אחד לצורכי עולה ואחד יקרב עולה דהא לא נדר אלא אחד ולהכי ממ"נ יוצא דאף אם חלה הקדושה על זה שמכר מ"מ נפיק ידי נדרו בזה שנשאר חולין והוא יקריבו לעולה. וזה ניחא בבהמות חולין. משא"כ בבהמה דהקדש פריך הגמ' שפיר מחמת ספק שהרי לא נדר אלא אחד אידך ליהוי בקדושתיה דאמי'. וכיון דלא ידעינן מנו הוא. איך אפשר להקריבו עולה ולמכור לצורכי עולה. ומוכרח לשנויי בבהמה דחולין וכנ"ל. והפי' של רש"י בקושיא הגמ' האי קמא דנפיק א"י ליישבו כל עיקר וצ"ע:

דף ל.

השותפין שחלקו. ניפוק חדא להדי כלבא והנך כולהו לישתרי. ופירשו התוס' מטעם ברירה. וקשה לי טובא מה שייכו' ברירה איכא הכא. ברירה שייך במידי דבדידיה לחוד תלה או במה דפלגי שותפין מדעתם דלמ"ד יש ברירה אמרינן מיד בשעת חלוקה הוברר הדבר שזה היה חלקו משעה ראשונה. משא"כ הכא הרי קודם שחלקו היה לכל אחד מחצית כל השיין ולכל אחד מחצית הכלב ולכשהתרצו שזה יטול י' שיין וזה ט' וכלב הרי בעל הכלב מכר לו אחד ממחצית השיין תמורת חצי הכלב. ואינו ידוע איזה מחצית השה מן הי' שמכר לו תמורת מחצית הכלב. וא"כ מה יועיל אם בעל הי' שיין יברור

לאחר חלוקה לאמור זה הוא שלקחתי תמורת המחצית כלב אם חבירו נתן עינו באחר ליתנו תמור' המחצית כלב שקיבל. ולא מבעי' אם חלקו בלא גורל אלא מרצונם דקשיא. אלא אפילו בגורל הא מ"מ צריך מקודם שומא להשוות החלקים אח"כ מפילים גורל. ומכיון שצריך דעת שניהם להשוות איזה מן השייך להכלב מי יודע באיזה מן הכבשים נתן בעל הכלב דעתו שיהא שוה כמו הכלב ומכיון דלאו בדידיה לחוד תליא מילתא מה שייך לברירה וצ"ע:

ועיין במס' בכורות ד' נ"ו ע"ב בתוס' ד"ה לברור. ואולי יש לדחוק כיון שבתר חלוקה שוב אין נ"מ לבעל הכלב. סתמא מניח לבעל השיין שכל שיברור יהיה כאלו משעה ראשונה כך דעתו:

שם בא"ד ואומר מורי כו'. אבל הני תערובתו בהיתר כי האיסור לא היה מבורר וכו'. עיין י"ד סי' ק"ב בהגה"ה כל איסור שלא היה ניכר קודם שנתערב הוי בטל אע"פ שיש לו מתירין. מבואר הא בפחות מס' או רוב לא בטל ואסור ולא אמרינן יזרוק בערך האיסור והשאר יהא מותר מטעם ברירה. לכן לענ"ד לולא דבריהם הייתי אומר דברירה לא שייך בדבר שנעשה מעשה או שנוי בגופו של התערובות משא"כ בכל הענינים דנאמר בהן ברירה שאינם נאסרים כי אם ע"י דבור פיו שיחול עליהם וצ"ע. ואולם עיקר דבריהם אלו הם מבוארים בת"י על מס' יומא שם.

דף לד.

סוף המס' מקשה על תירוץ ר' אליעזר כאן בנזיר טהור כאן בנזיר טמא אמר ליה ליבטול ברובא. והדבר תמוה מה המשך קושיא זו לתי' זה. הגם שכל הסוגיא משונה בלשון. מ"מ מה דאפשר לתקוני שפיר למיעבד. והנראה לענ"ד. דהא קשה מה הקושיא. הא נזיר הוי דבר שיש לו מתירין ע"י שאלה [וסתם נזיר משמע מהרמב"ם סוף ה' נדרים דמצוה לאתשולי עלי']. ודילמא איירי שהנזיר חי עדיין והוי השערות דשיל"מ ולכך לא בטל אפילו באלף מב"מ. אך איתא במס' שבועות דף כ"ז ע"ב אמר רבא נשבע על ככר ואכלה אם שייר כזית וכו' מיתיבי מי שנדר ב' נזירות וכו' בשלא גילח והתניא גילח אמר רב אשי וכו'. יצא לנו משם לרבא נזיר טהור אחרי התגלחו שוב ליתא בשאלה אף דהשערות עדיין בעינם. וא"כ לולא דמוקים להברייתא בנזיר טהור מנזיר טמא לק"מ דהא נזיר טמא אחר תגלחתו יש עדיין נדרו עליו לחזור ולמנות נזירות טהרה ושפיר שייך מגו דמהני שאלה על העתיד מהני נמי לשעבר והוי דשיל"מ. משא"כ עתה דמוקים לה בנזיר טהור אחרי תגלחתו. דשוב אי אפשר בשאלה שפיר מקשה דליבטל. [הגה"ה

שוב עיינתי וראיתי שדברי הם טעות מעיקרא. כי מה דשם בשבועות לא מהני השערות לשויר. היינו משום דהא רוצה שתגלחת זו יהיה נחשב לנזירות השני. משא"כ בפשוט מה"ת לא יחשבו השערות דלא נימא בגינם מגו ודוק. וגם מה שכתבתי יצא לנו משם לרבא הוא ל"ד וה"ה לכל האמוראים אלא שגור' בדברים הם טעות וע"ש ודוק]. והנה טרחתי עצמי ליישב סוגית הגמ' הנ"ל. ובאמת מה שכתבתי הוא נכון כי מה שכתבתי בהגה"ה שהוא טעות ליתא. כי באמת מוכח שם בשבועות מדמתרץ בשלא גילח ור' אליעזר מוכח ברור דמשום איסור הנאה שעל השערות לא חשוב למגו דאתשיל כיון דעכ"פ כל איסורים שעליו כבר פקעו ומוכרח לבא לדר"א ואולם בדרך הפשוט ואמת יראה לי. דהנה איתא בנדרים נ"ט קונמות כיון דמצוה לאתשולי עלייהו הוי כדבר שיש לו מתירין ולא בטלו משא"כ תרומה דליכא מצוה לא חשיבו יש לו מתירין. והנה איתא בהרמב"ם סוף ה"ל נדרים () ונדר בנזיר כולם דרך עבודה לשם. ואע"פ שהן עבודה לא אמרו חכמים וכו'. ואם עבר ונדר מצוה להשאיל על נדרו כדי שלא יהא מכשול לפניו. וזה ניחא טרם שכילה נזירתו הוי המצוה להשאיל כדי שלא יהא מכשול לפניו. משא"כ בתר שכילה בטהרה וגילח פשיטא דעדיף מהקדש ואסור לו לאתשולי עלי'. ולהכי כי מוקים ליה מה דתני ידלק בנזיר טהור שגילח דשוב לא הוי מצוה לאתשולי ולא הוי דבר שיל"מ פריך וליבטל ברובא. משא"כ להתירוץ כאן בש"ק כאן בשער ותרווייהו בנזיר טמא שעדיין כל נזירו' טהרה לפניו פשיטא דהוי דשיל"מ ולא בטל וק"ל. ונכון מאוד הוא. ואל יקשה לך א"כ דהוי דבר שיש לו מתירין למה לי כמלא הסיט דזה בל"ז הניח הר"ש בתימא אף לפי המסקנא ל"ל תרווייהו כמלא הסיט וציפרתא וע"כ דס"ל דכמלא הסיט אינו פועל דליהוי דבר חשוב אלא גבי בגד של צמר. משא"כ בשער ושק. ולהכי מוכרח לשנויי בציפרתא וכמלא הסיט באמת לא קאי על שער נזיר ופטר חמור וממילא אף אי איירי בנזיר טמא ל"ק כיון דדבר שיל"מ הוא ל"ל כמלא הסיט. דבאמת לא עליה קאי. וסברת תירוצי על תמיהת הר"ש מצאתי ת"ל בהכ"מ כדי ליישב הרמב"ם. אלא שלא עלתה ארוכה על הרמב"ם אבל ליישב תמיהת הר"ש הוא ברור ופשוט: